

Dr. Viczai Péter Tamás*

EGY ÚJ TANKÖNYV A KÖZGAZDÁSZ HALLGATÓK OROSZ SZAKNYELVI KÉPZÉSÉBEN

DR. KOVÁCS ILONA JULIANNA és DR. VICZAI PÉTER TAMÁS könyve (Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven) 2006 augusztusában jelent meg a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Karán 251 oldal terjedelemben. A tankönyv a nemzetközi gazdasági élet napjainkra jellemző ismérveit, folyamatait, jelenlegi helyzetét mutatja be néhány nagyobb logikai és tematikai egységre bontva. A szövegekhez megoldási kulccsal ellátott gyakorlatok tartoznak, ami lehetővé teszi az önálló tanulást, témafeldolgozást is. A könyvhöz mellékelte két CD az olvasmányok hanganyagát tartalmazza. A kötet hasznos lehet mindenki számára, aki szükségesnek érzi, hogy alapfokú, illetve haladó szintű nyelvtudását fejlessze, valamint a modern orosz gazdasági szaknyelv sajátos szókincsével kiegészítse. A tankönyv azon túl, hogy aktuális EU-kompatibilis ismeretek elsajátítását teszi lehetővé orosz nyelven, segítséget nyújt a középfokú és felsőfokú szakmai nyelvvizsgára történő felkészülésben is.

A munka iránt jelentős hazai és nemzetközi érdeklődés mutatkozik, melynek köszönhetően a szerzőket több helyen felkérték, hogy készítsenek tanulmányt könyvük szakmódszertani alkalmazására. A moszkvai Puskin Állami Orosz Nyelvi Intézetben a könyv alapján tanított tárgy bolognai oktatási rendszerbe történő beilleszthetőségéről érdeklődtek, míg a Kijevi Nemzeti Kereskedelmi és Gazdasági Egyetemen egy nemzetközi konferencia alkalmával került bemutatásra a DR. MARINOVICH ENDRE és DR. PETKEVICS OLGA által lektorált, az Oktatási Minisztérium és a Tempusz Közalapítvány támogatásával, pályázati úton készült orosz nyelvű mű. A Budapesti Gazdasági Főiskolán megjelenő Nyelvtudományi Szakmai Füzetek, valamint a budapesti Orosz Kulturális Központ Vesztyik című folyóirata is közölt méltatást a Nemzetközi Gazdálkodás Szak sajátosságainak figyelembe vételével készült, a mai orosz gazdasági tankönyvek és szakszótárak felépítését, módszertani elveit is szem előtt tartó könyvről. DR. KOVÁCS ILONA JULIANNA és DR. VICZAI PÉTER TAMÁS több csoportban végzett kísérleti tanítása a tankönyv alkalmazására a BGF KKF-k-n és a BGF KVIFK-n rendben lezárult. A szerzők az elvégzett munka alapján vizsgálják azt, hogy mennyire eredményes tankönyvük alkalmazása az orosz szakos közgazdász hallgatók körében. A felmérésben részt vett főiskolai hallgatók eredményeinek összegzését követően levonják a megfelelő szakmódszertani következtetéseket, és igyekeznek kijavítani a jelentkező esetleges hiányosságokat is. Ehhez segítenek hozzá a kurzus első, illetve utolsó foglalkozásán íratott nyitó- és zárótesztek, az egyes órai anyagok elsajátítási szintjének meghatározására alkalmas szintfelmérő feladatlapok, illetve az értékelő skálák, amelyeket a leckékhez kapcsolódó szintfelmérőkhöz hasonlóan ugyancsak valamennyi órán kitöltöttek a hallgatók. A foglalkozások végén íratott, az adott óra anyagára vonatkozó szintfelmérők ötven pontosak, a nyitó- és zárótesztek, amelyek az egész tananyag tartalmára irányultak, száz-száz pontosak voltak. A feladatlapok értékelése során nyilvánvalóvá vált, hogy az egyes órák után íratott tesztek általában a vártnál gyengébben sikerültek, viszont a kurzusok egészét tekintve elmondható, hogy valamennyi hallgató fejlődött, ugyanis a zárótesztek mindkét csoportban a nyitótesztekénél jobbnak bizonyultak.

* BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Nemzetközi Gazdálkodás Szaknyelvi Intézeti Tanszék, Keleti Nyelvek, Orosz és Magyar, Mint Idegen Nyelv Tanszéki Osztály, Orosz és Magyar, Mint Idegen Nyelv Szakcsoport, főiskolai docens, CSc.

VICZAI P.: EGY ÚJ TANKÖNYV A KÖZGAZDÁSZ HALLGATÓK ...

Az értékelő skálák három kérdés segítségével mérték fel a hallgatók elégedettségi szintjét az oktatókkal, illetve a diákok magukkal szemben támasztott elvárásaikat illetően. Az egyik skálán szöveges véleményt kellett alkotni az órai munkáról, a másikon a megkérdezettek osztályzatokkal fejezték ki ugyanezt. A szöveges értékelő lapon az első kérdésre, hogy milyen mértékben voltak elégedettek a hallgatók a tanárok felkészítő munkájával, a következő vélemények születtek:

- *A tanárok felkészültségével nagyon meg voltam elégedve, egy kicsit a több beszélgetést hiányoltam.*
- *Nagyon gyorsan haladtunk, és tömör volt az anyag, talán kicsit többet kellett volna beszélgetni.*
- *Nagyon tetszett a tanárok felkészültsége, bármilyen kérdést tettem fel, mindig pontos választ kaptam rá.*
- *Elégedett vagyok a felkészítéssel, jobb lett volna, ha többet beszélgetünk.*
- *A felkészítési munkával elégedett voltam, tanáraink felkészülten jöttek órára.*
- *A felkészítés olyan szintű volt, hogy elegendő egy nyelvvizsga-szint eléréséhez.*

A második kérdésre, amely a tankönyvben szereplő feladatokra kérdezett rá, a következő válaszokat kaptuk a megkérdezett hat diáktól:

- *A feladattípusok széles skálán mozogtak, és nagyon tetszettek, csak a hely volt kevés a megoldásoknak.*
- *Voltak egyszerűbb, illetve nehezebb feladatok, de mindegyik érdekes volt.*
- *A feladatok jól vannak összeállítva, minden szükséges információt tartalmaznak, csak a hely volt kevés a megoldásoknak. A CD-n hallható hanganyag is jól volt összeállítva, a felolvasó hölgy érthetően artikulált.*
- *A feladatok a célnak megfelelőek voltak.*
- *A feladatok a témához kapcsolódnak, így megfelelő felkészültséget biztosítanak.*
- *A feladatok változatosak, olyan típusúak, mint amilyenek a nyelvvizsgákon is előfordulnak.*

A harmadik kérdés arra vonatkozott, hogyan értékeli a hallgató saját órai teljesítményét. Erre a kérdésre a diákok az alábbi válaszokat adták:

- *Úgy érzem, igen sokat fejlődtem.*
- *Rengeteg új szót és kifejezést tanultam, sokat javult a hallás utáni megértésem, örülök, hogy részt vehettem az órákon.*
- *Az elején kicsit nehéz volt belejönni, de a harmadik-negyedik leckétől megszoktam az órák stílusát, ami nagyon meg is tetszett. Sokat fejlődtem, örülök, hogy indult egy ilyen kurzus a főiskolán.*
- *Fejlődtem.*
- *Általában felkészülten jártam be az órákra, figyeltem, a munkában aktívan részt vettem.*
- *A követelményeket úgy érzem, sikerült teljesítenem.*

Az említett három kérdést tettük fel ugyanannak a hat hallgatónak a másik értékelő skálán is, ahol 1-től 5-ig, osztályzatokkal értékelték a tanárok, illetve saját munkájuk színvonalát. Ezen a skálán is viszonylag jó eredmények születtek, hármasnál rosszabbat egyik hallgató sem adott egyetlen kérdés esetén sem. A hármas osztályzatokat a diákok általában saját teljesítményük értékelésére használták.

A hat legérdekesebb hallgatói vélemény után most nézzünk meg négy tanári nyilatkozatot a *Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven* című könyvről:

A moszkvai Puskin Állami Orosz Nyelvi Intézet tudományos és oktatási rektorhelyettese, BURVIKOVA NATÁLIA DMITRIJEVNA szerint a tankönyvben alkalmazott oktatásmódszertani megoldások, beleértve az ellenőrzés (önellenőrzés) és értékelés módszereit, a szövegek sajátosságainak figyelembe vételével készültek. Az egyes témák jelentős nehézségi fokot képviselnek, ezért külön dicséretes a szerzők azon igyekezete, amely a hallgatók nyelvi kompetenciájának javítására irányul az oktatási körülmények adta lehetőségek és szűk időkeretek között. Az egyes gyakorlatok nem minden esetben biztosítják közvetlenül a beszédképesség fejlesztését, de a tágabb értelemben vett kommunikációs kompetencia javításához (beszédértés, bizonyos kifejezések használata, mondatba

VICZAI P.: EGY ÚJ TANKÖNYV A KÖZGAZDÁSZ HALLGATÓK ...

foglalása) kétségkívül hozzájárulnak. Ez a megközelítés a szerzők modern felfogását tükrözi a kommunikatív gyakorlatok alkalmazása terén.

A moszkvai Puskin Állami Orosz Nyelvi Intézet oktatásmódszertani szakértője és metodikai tanszékének vezetője, SCSUKIN ANATOLIJ NYIKOLAJEVICS megállapítja, hogy érthető módon a mű öt alapvető tematikai és logikai egységből áll, melyek további tizennégy kisebb egységre bonthatók, mint például, a külgazdasági kapcsolatok ismervei, a nemzetközi gazdasági egyezmények vagy a versenyképesség a világpiacon.

SCSUKIN ANATOLIJ NYIKOLAJEVICS szerint a 251 oldalas tankönyv külalakját tekintve jól tagolt, színvonalas, ízlésesen szedett, nyelvezete és stílusa a célnak megfelelő. Az optimált tanszövegek közérthetősége, illetve a hozzájuk tartozó gyakorlatsorok lehetővé teszik a hallgatók számára a leckék alapos elsajátítását. A könyvhöz tartozó két CD, az önellenőrző gyakorlatok és az olvasmányok után található alfabetikus szótár az önálló tanulást segíti elő, és egyaránt hasznos lehet a kezdő, illetve a haladó szintű nyelvi tudással rendelkező hallgatók esetében.

A moszkvai Puskin Állami Orosz Nyelvi Intézet gazdasági szaknyelvi tanszékének vezetője, IGNATYJEVA MARGARITA VASZILJEVNA szerint a tankönyvben található gyakorlatok újszerűsége mindenekelőtt a nyelvi készségek fejlesztésére irányuló szakmódszertani fogások alkalmazásában nyilvánul meg. A gyakorlatok azon túl, hogy sokszínűek, változatosak, az önálló munkát is lehetővé teszik. A szerzők azon gondolata, hogy a könyvet a távoktatási képzési formára átdolgozzák meg-alapozott, hiszen a tankönyvben található példák és mintafeladatok, a kétnyelvű alfabetikus szószedet, a megoldási kulcsok, valamint a mellékelt hanganyagok (2 db. CD) lehetővé teszik ezt az elgondolást.

A Moszkvai Lomonoszov Egyetem egykori magyar lektora, DR. BAZSÓ ZOLTÁN oktatásmódszertani szakember véleménye szerint DR. KOVÁCS ILONA JULIANNA és DR. VICZAI PÉTER könyve némileg előzmény nélküli a módszertani tartalmát, felfogását illetően, tekintettel arra, hogy egyszerűbb szintű és felépítésű előkészítő anyagok korábban nem készültek ebből a témából, ilyen aspektusban. A hallgatóknak ez külön nehézséget jelent a feldolgozás menetében, az újszerűség módszertani megközelítésének vonatkozásában. Az elsajátítás pozitív eredményei azonban a befektetett munka hatékonyságát igazolják.

A tankönyv a Budapesti Gazdasági Főiskola szakembereivel (DR. MARINOVICH ENDRE, DR. MAJOROS PÁL, DR. PETKEVICS OLGA) folytatott konzultációk, valamint számos orosz nyelvű felsőoktatási tananyag és gazdasági szótár tanulmányozását, illetve feldolgozását követően született meg. A szerzők korábbi írásaikban részletesen bemutatták a könyvet és a kísérleti oktatás során alkalmazott módszertani eljárások sajátosságait, ezért emlékeztetőül az alábbiakban mindössze a könyv rövid szerkezeti felépítését közöljük:

- Tartalomjegyzék;
- Bevezető;
- Nemzetközi gazdasági és pénzügyi szervezetek;
- A versenyképesség biztosítása a világpiacon;
- A külgazdasági kapcsolatok jellemzői;
- Nemzetközi megállapodások a gazdaságban;
- A nemzetközi kereskedelem levezetésének feltételei.
- Megoldási kulcsok;
- Alfabetikus orosz-magyar szótár;
- Irodalomjegyzék.

A könyvről és a hozzá tartozó *Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven* című tantárgyról (speciálkollégiumról) további információk olvashatók az alábbi megjelenési helyeken:

- DR. KOVÁCS ILONA JULIANNA – DR. MARINOVICH ENDRE: *Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven*. NyelvVilág, 2006/4, p. 54-55.
- ДР. ИЛОНА Ю. КОВАЧ – ДР. ПЕТЕР ВИЦАИ: Русскоязычный курс «Введение в международную экономику» (краткий обзор учебного проекта фонда «Темпус» при

VICZAI P.: EGY ÚJ TANKÖNYV A KÖZGAZDÁSZ HALLGATÓK ...

Министерстве образования ВР, проведённого в стенах Будапештского экономического института ВЕСТНИК РКЦ, 2006/№20, p. 159-162

- BURVIKOVA NATÁLIA – SCSUKIN ANATOLIJ: Recenzió dr. Kovács Ilona Julianna és dr. Viczai Péter Tamás Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven című könyvéről (Budapest, 2006) NyelvVilág, 2007/5, p. 65.
- DR. KOVÁCS ILONA JULIANNA – DR. VICZAI PÉTER TAMÁS: Gazdasági terminusok újszerű megközelítésben (A Bevezetés a nemzetközi gazdaságba orosz nyelven című tankönyv ismertetése) Szakmai Füzetek, 2007/18. p. 80-83.
- ПЕТЕР ТАМАШ ВИЦАИ: Новый учебный материал в современной системе венгерского высшего образования. Русский язык за рубежом, 2001/№1, p. 82-85.
- ВИЦАИ П. Т.: Введение в международную экономику (Новый спецкурс и учебный материал). ВЕСТНИК КНТЕУ, 2007/2, p. 112-118.
- Н. Д. БУРВИКОВА: Новое пособие по русскому экономическому языку (Илона Ю. Ковач и Петер Вицаи «Введение в международную экономику», Будапешт, 2006). ВЕСТНИК РКЦ, 2007/№21, p. 168-169